

Näringsdepartementet
Sekretariatet för EU och internationella frågor

Rådets möte (jordbruksministrarna) den 21 september 2020

Kommitterad dagordning

Ansvarigt statsråd: Jennie Nilsson

1. Godkännande av dagordningen

2. A-punkter

Lagstiftningsöverläggningar

3. Reformpaketet för den gemensamma jordbrukspolitiken (CAP) efter 2020;

Förordningen om strategiska CAP-planer

- *Diskussion*

Förslagets innehåll:

Kommissionens lagstiftningsförslag om reform av den gemensamma jordbrukspolitiken (CAP) efter 2020 presenterades den 1 juni 2018.

Reformpaketet består av tre förordningsförslag.

Ordförandeskapet har målsättningen att rådet ska anta en allmän inriktning på jordbruks- och fiskerådet i oktober.

Den nya genomförandemodellen för genomförande av jordbrukspolitiken

Det kvarstår arbete på teknisk nivå för att utveckla det förslag till förvaltningsmodell som kommissionen föreslagit. Det handlar bland annat om utformning och val av indikatorer, vilken data som ska användas samt på

vilket sätt indikatorerna ska beräknas. Det handlar även om bestämmelser kring enhetsbelopp

Miljö- och klimatåtgärder i CAP och grundvillkor för att erhålla stöd (den gröna arkitekturen)

Kommissionen har i strategin Från jord till bord förordat en särskild öronmärkning av medel för miljösystemen i pelare I (direktstöd och marknadsstöd) vid sidan av den öronmärkning som redan föreslagits i pelare II (landsbygdsutvecklingsstöd).

Medlemsstaterna har olika syn på om miljösystemen i pelare I ska vara obligatoriska eller inte samt hur reglerna för dessa nya system ska utformas. Ordförandeskapet har föreslagit att miljösystemen i pelare I ska vara obligatoriska i enlighet med kommissionens ursprungliga förslag. Vidare föreslår ordförandeskapet att det ska fastställas ett krav på öronmärkning för miljösystemet i pelare I. Förslaget diskuterades på ett möte i den särskilda jordbrukskommittén den 7 september där medlemsstaterna var splittrade i frågan, med övervikt mot förslaget.

Enligt kommissionens förslag ska medlemsstaterna i den strategiska planen utifrån regionala förutsättningar kunna utforma de obligatoriska skötselvillkoren (GAEC). Ordförandeskapet föreslår nu ett EU-gemensamt minimikrav på avsättning till miljöyta i grundvillkoret GAEC 9. Förslaget diskuterades på den ständiga jordbrukskommittén den 7 september. Även i denna fråga är medlemsländerna splittrade.

Andra åtgärder i förordningen om strategiska planer

Flertalet medlemsstater anser att definitionen av genuin lantbrukare och riskhanteringsåtgärderna ska vara frivilliga.

En fråga där det råder stor oenighet bland medlemsstaterna är produktionskopplade stöd. Ett fåtal medlemsstater förespråkar en utfasning medan en del vill behålla dagens nivå och en del vill öka nivån.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Vägledande principer för regeringen i förhandlingarna om CAP är totalt väsentligt minskade utgifter, marknadsorientering, stärkt konkurrenskraft och lika konkurrensvillkor, stärkta miljö- och klimatambitioner, mer fokus på resultat samt förenkling.

Den nya förvaltningsmodellen för genomförande av jordbrukspolitiken

Regeringen ställer sig bakom förslaget till den nya förvaltningsmodellen eftersom den ger medlemsländerna möjlighet att förenkla jordbrukspolitiken via sina nationella val. Samtidigt vill regeringen verka för att bestämmelserna som rör förvaltningsmodellen inte leder till onödig administrativ börda och att de styr politiken i rätt riktning. Regeringen vill säkerställa att tillräckligt detaljerade indikatorer tas fram för att följa upp CAP i förhållande till mark-, luft- och vattenkvalitet. När det gäller enhetsbeloppen för direktstöd förordar regeringen flexibilitet att flytta medel mellan åtgärder i syfte att kunna erbjuda lantbrukarna stabil ersättning för miljösystemen i pelare I. Detta anser regeringen vara nödvändigt för att uppnå en hög anslutningsgrad. Flexibiliteten behövs också för att medlemsstaterna ska kunna fördela tillräckliga medel för miljösystemen utan att riskera att pengar brinner inne om de misslyckas med att förutspå anslutningsgradens omfattning.

Miljö- och klimatåtgärder i CAP och grundvillkor för att få stöd (den gröna arkitekturen)

Regeringen är en stark förespråkare av ökad miljö- och klimatambition inom CAP och skulle vilja se en större öronmärkning på EU-nivå av medel för miljö- och klimatåtgärder. Regeringen välkomnar därför ordförandeskapets förslag om en öronmärkning för miljösystemen i pelare I. Genom krav på öronmärkning i båda pelarna skapas förutsättningar för lika konkurrensvillkor, eftersom alla medel i CAP då omfattas. Många medlemsländer har den största delen av medlen i pelare I. Det är också viktigt att de åtgärder som räknas in i en öronmärkning håller hög kvalitet.

Den nya gemensamma jordbrukspolitiken kommer att vara en viktig del för att bidra till målsättningarna i strategierna inom ramen för den europeiska gröna given samt i att bidra i den gröna återhämtningen. Detta gör ett ökat krav på öronmärkning av medel för åtgärder för miljö och klimat strategiskt viktigt.

Regeringen vill dock säkerställa att den nya genomförandemodellen ger tillräcklig flexibilitet (se ståndpunkt om den nya genomförandemodellen rörande miljösystemen) och anser att en öronmärkning av miljösystemen gör det än mer angeläget med finansiell flexibilitet.

Regeringen stödjer de ändringar som gjorts under tidigare ordförandeskap i grundvillkoren. Framförallt stödjer regeringen tydliggörandet att medlemsstaterna ska kunna rikta grundvillkoren till regioner, områden och företag där de är relevanta, eftersom detta säkerställer att villkoren blir effektivare. Regeringen vill därför se ändringar av ordförandeskapets förslag om att införa ett EU-gemensamt krav på miljöyta (GAEC 9).

Åtgärder för ökad djurvelfärd och minskad antibiotikaresistens

Regeringen hade gärna sett ytterligare förslag som leder till att nya CAP innebär en ökad ambition på djurvelfärdsområdet, vilket också bidrar till att motverka antibiotikaresistens. En möjlighet är att ersätta lantbrukare för åtgärder på djurvelfärdsområdet även i de fall åtgärderna kan vara en del av nationell lagstiftning. Regeringen prioriterar fortsatt denna fråga, men stödet från kommissionen och andra medlemsstater bedöms vara otillräckligt.

Andra åtgärder i den strategiska planen

Regeringen anser att bestämmelserna om omfördelningsstöd, genuin jordbrukare och riskhantering bör vara frivilliga för medlemsländerna att införa.

Regeringen anser att det är viktigt med en marknadsorienterad jordbrukspolitik. Det är viktigt att andelen produktionskopplade stöd inte ökar i förhållande till idag eller att det genom reformen inte sker en uppluckring i reglerna kring när man får använda kopplade stöd. De produktionskopplade stöden bör på sikt fasas ut. Regeringen anser även att en eventuellt ökad användning av sektorsprogram i förhållande till kommissionens förslag bör innebära ett minskat utrymme för användning av produktionskopplade stöd.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Frågan var senast föremål för skriftlig information i miljö- och jordbruksutskottet inför jordbruks- och fiskerådet den 20 juli och för samråd med EU-nämnden den 17 juli 2020.

Fortsatt behandling av ärendet:

Det tyska ordförandeskapet planerar för en allmän inriktning vid jordbruks- och fiskerådet i oktober.

Faktapromemoria:

Faktapromemoria 2017/18:FPM 140.

Icke lagstiftande verksamhet

4. Handelsrelaterade jordbruksfrågor

- *Information från kommissionen och diskussion*

Förslagets innehåll:

Fortsatta diskussioner väntas under hösten i WTO:s jordbruksförhandlingar om bland annat begränsningar av handelsstörande jordbruksstöd, offentlig lagerhållning för livsmedelsförsörjning, marknadstillträde, den särskilda skyddsmekanismen (SSM) för utvecklingsländer och exportrestriktioner. Nästa WTO-ministermöte som skulle ägt rum i juni 2020 är uppskjutet till nästa år.

EU har under de senaste åren slutit frihandelsavtal med bland andra Vietnam, Kanada och Japan. Principöverenskommelser slöts med Mexiko i april 2018 om ett moderniserat avtal respektive med Mercosur¹ i juni 2019. EU förhandlar frihandelsavtal med bland annat Australien och Nya Zeeland. EU är världens största exportör och importör av livsmedel och jordbruksprodukter och exporten uppgick 2019 till ca 151,2 miljarder euro och värdet av nettoexporten till ca 31,9 miljarder euro.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen prioriterar fortsatt det multilaterala samarbetet inom ramen för WTO. Regeringen stödjer likaså EU:s förhandlingar med olika parter om bilaterala och regionala frihandelsavtal och för fram offensiva intressen på jordbruksområdet samtidigt som viktiga värden såsom klimat, miljö, människors och djurs hälsa främjas.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Frågan var senast föremål för information i miljö- och jordbruksutskottet den 9 maj 2019 och för samråd med EU-nämnden den 10 maj 2019.

Fortsatt behandling av ärendet: -

¹ Brasilien, Argentina, Uruguay och Paraguay

Faktapromemoria: -